

Op eigen benen leren staan met Basel-II

Drs. M.H. van der Kuil RI
marcel@iq-consulting.com

In de financiële media blijft men zich verbazen over het ‘ongelukkige toeval’ dat de problemen als gevolg van de kredietcrisis samenvallen met de start van Basel-II. In de ogen van veel experts kan dit geen toeval zijn: er worden dan ook meteen serieuze vraagtekens gezet bij het nut en de noodzaak van Basel-II. Maar is het niet te vroeg om conclusies te trekken?

Basel-II is enkele maanden ‘up-and-running’, sinds januari van dit jaar. De eerste externe rapportages van banken zullen binnenkort duidelijk maken dat met Basel-II meer details beschikbaar komen en dus ook meer mogelijke issues. Dit is geen ‘neveneffect’, dit is precies het doel: meer inzicht, meer overzicht en dus meer mogelijkheden om risico’s te detecteren en te managen.

Maar in tijden van veel ‘volatiliteit’ en ‘market dysfunction’ is dit natuurlijk een behoorlijk hete aardappel. In de media komen steeds enkele bezwaren naar voren, zoals in een recent artikel van de heren Harald Benink en George Kaufman in de *Financial Times*. Het eerste probleem lijkt te zijn dat men het feit dat met Basel-II meer boven tafel komt als een bewijs ziet dat Basel-II zelf tekort schiet. Dit is een vreemde manier om tegen verslaglegging aan te kijken: is de behoefte aan goed nieuws groter dan de behoefte aan accurate informatie?

Een tweede probleem dat men signaleert is dat banken met Basel-II de neiging hebben risico te optimistisch in te schatten, om te voorkomen dat extra kapitaal ‘voor niets’ moet worden aangehouden, ten koste van aandeelhouderswaarde. Dit noemen de bovengenoemde auteurs het *perverse incentive* van Basel-II. Maar deze neiging vloeit voort uit ‘economisch handelen’ en is niet noodzakelijk

verkeerd. Hiervoor is nieuw beleid nodig, dat in samenspraak tussen banken, toezichthouders en de markt bepaald moet worden. Met name toezichthouders hebben een rol in het confronteren van risicomodellen met historische data en stress testing scenario’s, om te zorgen dat er een zekere innovatie, standaardisatie en efficiency in dit reviewproces gaat plaatsvinden.

Ten slotte stellen de auteurs dat het klakkeloos doorvoeren van de door QIS5 geprognostiseerde verlagingen van het ‘regulatory capital’ onverstandig zou zijn. Dit klopt en dit is al enige tijd bekend. De QIS5 prognoses bleken met name voor de grote banken veel te rooskleurig te zijn, in de zin dat uit de QIS studies bleek dat men het ‘regulatory capital’ met tientallen procenten zou kunnen verlagen. Naast het feit dat deze resultaten ongeloofwaardig lijken is een dergelijke verlaging nu onmogelijk. Het lijkt zonder meer een goed idee om een dergelijke impactstudie op regelmatige basis te herhalen, om het voortschrijdend inzicht steeds te gebruiken voor betere schattingen.

De eerste afschrijvingen vanwege de kredietcrisis zijn nu ook door banken in Nederland en België gemeld. Dit lijkt slechts het begin: in de *Financial Times* wordt genoemd dat men uitgaat van additionele sub-prime afwaarderingen in 2008 in de Verenigde Staten en Europa ter waarde van 250 miljard euro. De heer Nout Wellink van DNB blijft ook zorgen dat deze boodschap luid en duidelijk wordt herhaald. Basel-II kan ook een grote rol spelen in het kwantificeren en beheersen van sub-prime problemen en in het beperken van de eventuele afwaarderingen: is dit ook niet in het primaire belang van de aandeelhouder? •